

Posudek vedoucího diplomové práce

Téma: Právní postavení dítěte ve vztahu k registrovanému partnerství

Autorka: Denisa Dočkalová

Vedoucí diplomové práce: JUDr. Jindřich Psutka, Ph.D.

Předložená diplomová práce je zaměřena na velmi úzké a značně specifické téma. Autorka si za bližší cíl svého zkoumání zvolila právní postavení dítěte ve vztahu k registrovanému partnerství. Jde tedy o problematiku, která nemá, snad až na jedno velmi stručné ustanovení v zákoně o registrovaném partnerství, přímé zákonné zakotvení. Současně však jde o téma velmi zajímavé a dlouhodobě aktuální. Některé jeho aspekty, zejména snaha o uzákonění možnosti osvojení dítěte registrovanými partnery, jsou do značné míry symbolem dlouhodobých snah o obsahový posun v úpravě registrovaného partnerství směrem k manželství. Zpracování diplomové práce na takové téma je tedy jistě přínosné a nepochybně i značně náročné.

Autorka se s uvedenými východisky vyrovnala zdařile. Přidrží se schváleného zadání a text svojí práce člení do pěti ucelených částí. Z povahy věci pak plyne, že téma samotné vybízí k určitému širšímu úvodu, který čtenáře přivede do problematiky. První část je tak věnována jednak vymezení základních pojmů a dále pak postupnému vývoji legislativních snah, které v konečném důsledku směřovaly k přijetí stávajícího zákona o registrovaném partnerství. Tento přehled jednak svědčí o značné pečlivosti autorky, která všechny uvedené návrhy vyhledala a nastudovala, ale současně poskytuje velmi dobrý náhled do celé problematiky legislativního zakotvení registrovaného partnerství jako takového. Jasně z něj vyplývá, že současná podoba zákonné úpravy registrovaného partnerství je těžce dosaženým kompromisním řešením a že do značné míry odráží to, jak je registrované partnerství ve společnosti vnímáno. Část druhá poskytuje základní přehled právní úpravy registrovaného partnerství. Ve třetí pasáži se již autorka zaměřuje přímo na možné postavení nezletilého dítěte ve vztahu k registrovanému partnerství. Rozebírány jsou zde různé aspekty dané problematiky od početí dítěte, přes náhradní mateřství až po jednotlivé možnosti péče o dítě v rámci registrovaného páru, rozebrána je zde i již zmiňovaná problematika osvojení. Výklad je podán přehledně a postihuje většinu v praxi přicházejících situací, ve kterých se může registrovaný pár ve vztahu k dítěti ocitnout. Přínosná je i část čtvrtá, podávající základní přehled o úpravě registrovaného partnerství ve vybraných evropských státech s důrazem na možnost osvojení registrovanými páry. Poslední část se zaměřuje na budoucí možné změny v úpravě umožňující osvojení dítěte registrovaným párem.

Práce je prodchnuta zjevným zájmem o zvolené téma. Autorka se netají vstřícným postojem k institutu registrovaného partnerství. Její text je tak pojat zejména jako hledání možných cest ke zlepšení a posílení pozice registrovaného partnerství ve vztahu k nezletilým dětem, ať již jde o možnost uzákonění rodičovství k jednomu dítěti dvěma osobami stejného pohlaví (a na to navazující úpravu asistované reprodukce nebo náhradního mateřství), tak o péči o dítě a osvojení dítěte

registrovaným párem. Jakkoliv asi není nutné s názory na účelnost a potřebnost takových změn autorky vždy bezvýhradně souhlasit, je její práce jistě inspirativní pro většinu případných čtenářů. Zvláště je v této souvislosti třeba vyzdvihnout část pátou zaměřenou na úvahy de lege ferenda, která přináší řadu argumentů svědčících pro možné změny úpravy a jasně vystihuje i posun v celospolečenském vnímání dané problematiky. Samotná odborná úroveň zpracování je dobrá, vytknout je jí třeba jen některé dílčí nedostatky. Občas by tak textu prospěla větší důslednost a dotažení závěrů. Je-li například pojednáno o stavu úpravy partnerství dvou osob téhož pohlaví ve Francii, bylo by dobré zmínit i široce diskutované uzákonění možnosti uzavření manželství osobami téhož pohlaví, které bylo v této zemi přijato v roce 2013 a které současně umožnilo adopci dětí takovými manželskými páry (zvláště pokud hned v následujícím odstavci zmiňuje uvedenou možnost v případě Nizozemska). Značně negativně je třeba hodnotit styl zpracování některých kapitol. Autorka se občas uchyluje k tomu, že v rozsáhlých částech textu de facto pouze kopíruje text zákona, aniž by k němu přidávala vlastní invenci. Z větší části je tak řešena např. kap. 3.1., v níž je v převážném rozsahu vymezení právní úpravy postavení dítěte vyřešeno přiložením seznamu předpisů, které danou problematiku v nějakém rozsahu řeší. Téměř kompletně je přepisem zákonného textu řešena i kapitola 3.3. nebo kap. 3.6. Uvedený přístup ke zpracování jistě není žádoucí, jakkoliv je jistě možné citovat text zákona i texty jiných autorů, je zřejmé, že téměř celé části kapitol by neměly být takto sestaveny. Současně je třeba podotknout, že by bylo spíše účelnější zaměřit se na bližší rozbor vztahu jednotlivých institutů k registrovanému partnerství než například na povšechný výklad o tom, co je to poručenství. Místy je třeba se závěry diplomantky nesouhlasit. Příliš radikální je například závěr (s. 33), že dítě, v případě že zemře jeho jediný rodič, který je současně registrovaným partnerem (a nemá-li jiné příbuzné), skončí v ústavní péči a to přesto, že je zde pozůstalý registrovaný partner, který dítě zná, se kterým dítě doposud žilo ve společné domácnosti a který o něj chce i nadále pečovat. Současná právní úprava jistě umožňuje, aby bylo dítě svěřeno do péče tohoto pozůstalého registrovaného partnera, byť k němu nemá zákonem konstituovaný žádný rodinný poměr. Nic zjevně nebrání ani svěřením dítěte do péče pěstounské či následnému osvojení takového dítěte pozůstalým registrovaným partnerem. Je třeba připomenout, že žije-li nezletilé dítě dlouhodobě ve společné domácnosti svého rodiče, který je zaregistrovaný, bude zpravidla mezi partnerem rodiče a dítětem vznikat poměr osoby blízké. Soud pak při svěřování dítěte do péče dává vždy přednost právě příbuzným nebo osobám blízkým před osobami jinými (§ 954 odst. 2). Dalším příkladem nedotažené argumentace může být například závěr na s. 37, dle kterého by mohlo dojít ke vzniku rodičovství jednoho z registrovaných partnerů, pokud by poskytl sperma k umělému oplodnění. Dle tuzemské právní úpravy není v případě umělého oplodnění důležitý fakt dárcovství zárodečných buněk, ale skutečnost, že partner dá písemný souhlas k umělému oplodnění.

Formální stránka práce sice trpí určitými dílčími nedostatky, ve svém souhrnu však nejde o prohřešky, které by výsledný dojem z práce narušovaly.

Autorka cituje v intencích platné citační normy. Rozsáhle čerpá zejména z internetových zdrojů tuzemských i zahraničních.

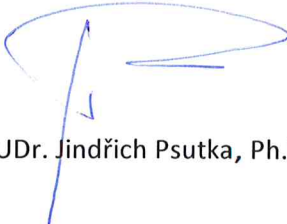
S ohledem na uvedené, je možné konstatovat, že autorka odevzdala text, který splňuje požadavky kladené na diplomovou práci. Diplomantka se s tématem vypořádala přehledně a z větší části jej vyčerpala. Pochválit je třeba především zjevné zaujetí pro téma, jakož i vyslovení celé řady vlastních

názorů a předestření návrhů možných řešení. Jen výše zmiňované nedostatky v pojetí některých částí práce, spočívající de facto v přebírání textu předpisů či ve značně zkratkovitém a popisném výkladu, nutní hodnotit odevzdanou práci jako **velmi dobou**. Lze však doufat, že autorka po přesvědčivém výkonu při obhajobě nakonec svoji práci obhájí s hodnocením **výborně**.

Otázka k obhajobě:

Shrňte své závěry ohledně změn, které by podle Vás bylo třeba přijmout v oblasti úpravy registrovaného partnerství a právního postavení dětí. Které předpisy by bylo třeba novelizovat? Jak rozsáhlé by tyto změny měly být?

V Plzni dne 17. května

JUDr. Jindřich Psutka, Ph.D.